

Nr 213.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter banvakten Martin Andersson Andrén från Smedsbol i Holms församling m. fl.; given Stockholms slott den 14 april 1916.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

1) att kronans rätt till de danaarvsmedel efter banvakten Martin Andersson Andrén från Smedsbol i Holms församling, som inlevererats till statsverket, må, efter avdrag av det av kammaradvokatfiskalen uppburna aktoratsarvode, efterskänkas till förmån för änkan Alma Maria Svensk, född Andersson, i Väster Lövsta, järnarbetaren Sven Efraim Skarps i Huskvarna hustru Maria Kristina Skarp, född Andersson, samt Karl Wiktor Wibäcks i Vittinge hustru Nanna Teresia Wibäck, född Andersson;

2) att kronans rätt till de danaarvsmedel efter änkan Johanna Maria Maximiliana Nilsson, född Lindgren, från Sölvesborg, som inlevererats till statsverket, må, efter avdrag av det av kammaradvokatfiskalen uppburna aktoratsarvode, efterskänkas till förmån för plåtslagarna Viktor Emanuel Häger och Waldemar Napoleon Häger samt Elin Vilhelmina Häger, alla i Hässleholm, ävensom dagarbetaren Carl Gustaf Häger och Ellen Häger, båda i Karlskrona, i den mån bemälda personer visa sig skola haft del i kvarlätenskapen efter den avlidna, därest de i tid gjort sina arvsanspråk gällande;

3) att kronans rätt till danaarv efter Charlotta Augusta Risberg från Kvidinge må efterskänkas till förmån för snickaren August Nydahl därstädes; dock att av danaarvsmedlen skall till kammaradvokatfiskalen utgå aktoratsarvode enligt de för beräkning av sådant arvode gällande grunder;

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 1 saml. 188 häft. (Nr 213.)

4) att kronans rätt till danaarv efter arbetaren Karl Wilhelm Lindgren från Eksjö må efterskänkas till förmån för skomakaren Gustaf Wilhelm Hentzell i samma stad; dock att av danaarvsmedlen skall till kammaradvokatfiskalen utgå aktoratsarvode enligt de för beräkning av sådant arvode gällande grunder;

5) att kronans rätt till danaarv efter smeden Fredrik Holmström från Österby i Haga socken må efterskänkas till förmån för hans änka Anna Matilda Holmström, född Jansson, samt att änkan Holmström må befrias från utgivande av den kronan uti mot henne av kammaradvokatfiskalsämbetet anhängiggjord rättegång angående giltigheten av ett utav makarna Holmström upprättat inbördes testamente tillerkända gottgörelse för inställesekostnad sex kronor;

6) att kronans rätt till danaarv efter faktorn Erik Brink från Köping må efterskänkas till förmån för hans änka Anna Mathilda Brink, född Östman; dock att av danaarvsmedlen skall till kammaradvokatfiskalen utgå aktoratsarvode enligt de för beräkning av sådant arvode gällande grunder.

De till dessa ärenden hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 april 1916.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Vennersten anförde härefter:

Till Eders Kungl. Maj:t hava inkommit åtskilliga ansökningar om efterskänkande av kronans rätt till danaarv. Då vissa av dessa ärenden numera föreligga i vederbörligen utrett skick, anhåller jag att nu få redogöra för desamma.

1) Den 2 november 1908 avled i Smedsbol i Holms församling av Ålvsborgs län banvakten Martin Andersson Andrén. I instrumentet över den efter honom upprättade bouppteckningen antecknades, att den avlidnes »arvingars namn och vistelseort är okänt», varemot och då inbördes testamente mellan Andrén och hans före honom avlidna hustru Sara Andrén förelegat, på grund varav Andrén till sin död suttit i orubbat

*Danaarv efter
banvakten
Martin
Andersson
Andrén.*

bo, såsom delägare i boet upptogos Sara Andréns två syskon och elva syskonbarn. Sedan god man för tillvaratagande av de okända arvingarnas rätt förordnats samt skifte i boet den 6 oktober 1909 förrättats mellan Sara Andréns förenämnda arvingar samt gode mannen, uppbar kronolänsmannen Alf. Björkengren, sedan gode mannen för förvaltningen avfordrats redovisning för Kungl. Maj:ts och kronans räkning, såsom danaarv ett belopp av 1,515 kronor 32 öre, vilket belopp, efter avdrag av det kammaradvokatfiskalsämbetet i författningsenlig ordning tillkommande aktoratsarvode, 151 kronor 53 öre, för Kungl. Maj:t och kronans räkning inestå å giroräkning i riksbanken.

I en till Kungl. Maj:t den 13 februari 1914 inkommen ansökan hava änkan Alma Maria Svensk, född Andersson, i Väster Lövsta, järnarbetaren Sven Efraim Skarp i Huskvarna såsom målsman för sin hustru Maria Kristina Skarp, född Andersson, samt Karl Wiktor Wibäck i Vittinge såsom målsman för sin hustru Nanna Teresia Wibäck, född Andersson, gjort framställning om efterskänkande till deras förmån av ifrågavarande danaarv samt därvid anfört följande.

Enligt vad som framginge av ovannämnda framställning bifogade prästbevis hade Andréns avlidit barnlös och ej ägt andra syskon än dämera avlidne bröderna Carl Johan Andersson och Per Aron Andersson. På sätt berörda intyg jämväl utvisade, vore änkan Svensk och sökanden Wibäcks hustru Nanna Teresia enda barn till Per Aron Andersson samt sökanden Skarps hustru Maria Kristina enda barn till förenämnde Carl Johan Andersson. Då sökandena icke ägt kännedom om dödsfallet samt ej heller utredningsmannen i boet efter Andréns haft vetskap om tillvaron av släktingar till denne, hade sökandena icke kommit i tillfälle att göra sina berättigade arvsanspråk gällande. Enär emellertid sökandena vore i den ekonomiska belägenhet, att den avlidnes kvarlåtenskap komme att utgöra ett mycket värdefullt bidrag till deras uppehälle, anhölle sökandena, att ifrågavarande danaarv måtte varda till deras förmån efterskänkt.

Över ifrågavarande ansökning har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jönköpings län efter erhållen remiss hört kronofogden i Tveta, Vista och Mo härads fögderi, vilken, efter det stadsfiskalen i Huskvarna på anmodan verkställt undersökning beträffande makarna Skarps förmögenhetsförhållanden, förklarar sig icke hava något att emot ansökningen erinra.

Vid nyssberörda undersökning utröntes, att makarna Skarp, som hade två minderåriga barn, vore för sitt uppehälle uteslutande hänvisade till de medel, mannen såsom fabriksarbetare förtjänade, att mannens arbetsförtjänst under år 1913 utgjort 1,469 kronor, att makarna icke ägde någon fastighet eller eljest gjort några besparingar, att hustrun till boet medfört 150 kronor samt att andra skulder än ett riksbankslån, varå återstode oguldet 210 kronor, icke funnes i boet.

Kungl. Maj:ts befallningshavande, som funnit sitt yttrande över framställningen påkallat, allenast i vad densamma rörde de inom länet bosatta makarna Skarp, har för sin del tillstyrkt bifall till samma framställning.

Sedan ärendet härefter remitterats till kammarkollegium för inhämtande av kammaradvokatfiskalsämbetets yttrande, har nämnda ämbete, till fullständigande av den i ärendet erforderliga utredningen beträffande de övriga sökandena, över framställningen inhämtat utlåtande jämväl av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Västmanlands län.

På grund härav har Kungl. Maj:ts befallningshavande hört vederbörande kronofogde, som därvid upplyst, att makarna Wibäck, som hade tre minderåriga barn, icke hade andra inkomster, än dem mannen såsom mekanisk arbetare vid Morgengåva verkstäder kunde förskaffa sig samt att änkan Svensk levde i knappa omständigheter, försörjande sig medelst sömnad, vadan kronofogden funne den underdåniga framställningen vara förtjänt av bifall.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har däremot i avgivet utlåtande gjort gällande, att då sökandena vore den avlidnes närmaste arvingar, det här icke vore fråga om efterskänkande av danaarv utan fast hellre om utbetalande till rätta närmaste arvingar av deras arvslott, varav kronan utan laga rätt kommit i besittning, varför det syntes Kungl. Maj:ts befallningshavande, som om Kungl. Maj:t borde förklara hinder från kronans sida icke möta för sökandena att njuta till godo sin lagliga arvslott.

För egen del har kammaradvokatfiskalsämbetet anfört följande:

»Det lär icke kunna förnekas, att de stadganden, som innefattas i 15 kapitlet §§ 5 och 6 ärvdabalken i fråga om preskription av arvsanspråk föranlett en icke oväsentlig olikformighet i rättspraxis. Förutsättningen för 5:e §:s tillämplighet är, att man 'vet' den dödes inländske arvinge men ej var han är. Lagen föreskriver för sådant fall kungörelseförfarande, varefter den frånvarande arvingen njuter till godo en tioårig preskriptionstid från sista kungörelsen. § 6 lämnar föreskrift för den händelse, att man ej 'vet' den dödes arvinge; kommer ej bud av honom, eller viss kunskap var han är, eller kommer han ej själv, inom natt och år, då falle arvet Konungen till, där ej arvingen sedan laga förfall visar.

Åtskilliga underdomstolar synas emellertid ofta icke förfara med tillbörlig stränghet vid inregistrering av bouppteckningar. De ordalag, som i förevarande fall kommit till användning i bouppteckningen efter Andren, — 'vilkens arvingars namn och vistelseort är okänt' — skulle sålunda — enligt den erfarenhet ämbetet vunnit — väl kunnat giva mången domstol, som underlåte att, såsom givetvis för sådant fall borde ske, först föranstalta om utredning, i vad mån tillvaron av arvingar eller allenast deras namn och vistelseort varit vid bouppteckningen okänd, anledning till utfärdande av sådan kungörelse, varom § 5 handlar. Det torde sålunda icke kunna

bestridas, att i icke få fall dels olikhet i rättspraxis dels domstolens större eller mindre grad av stränghet med avseende å bouppteckningens form kan tänkas komma att inverka å frånvarande arvingars rätt.

Därest Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Västmanlands län, vid avgivande av sitt icke lätttydda utlåtande i ärendet, kan anses hava haft insikt i och åsyftat nu anmärkta förhållande, synes möjligen något fog kunna föreligga för den mening, nämnda myndighet omfattat. Ämbetet kan emellertid ingalunda ansluta sig till en dylik uppfattning. Någon omständighet, som kunde göra sannolikt, att sökandenas existens om ock icke deras namn och vistelseort varit vid bouppteckningsförrättningen känd, synes så mycket mindre hava förekommit, som sökandena själva, i allt fall beträffande utredningsmannen i boet, åberopat ett motsatt förhållande. Då kungörelse jämlikt 15 kapitlet 5 § ärvdabalken veterligen icke i ärendet ågätt, samt sökandena för sin bristande kännedom om arvlåtarens död icke kunnat åberopa sådant laga förfall, som i § 6 sägs, synes Eders Kungl. Maj:ts och kronans rätt till danaarv obestridlig.

Med hänsyn emellertid till vad i ärendet upplysts beträffande sökandenas för-mögenhetsförhållanden ävensom till den däri i övrigt förebragta utredning, får ämbetet för sin del tillstyrka nådigt bifall till ansökningen samt förty i underdånighet hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t till riksdagen avlåta nådig proposition i syfte, att kronans rätt till ifrågavarande danaarvsmedel, utgörande, efter avdrag av ämbetet tillkommande aktoratsprovision, 1,363 kronor 79 öre, måtte till sökandenas förmån efterskänkas.»

Justitiekanslersämbetet, vars yttrande i ärendet jämväl inhämtats, har i skrivelse den 26 april 1915 anfört följande:

»På grund av bestämmelserna i 15 kap. ärvdabalken har kvarlåtenskapen efter avlidne banvakten Martin Andrén såsom danaarv omhändertagits av vederbörande för kronans räkning. Enär sökandena icke bestritt kronans rätt härtill, lärer denna kronans rätt få anses ostridig. Vid sådant förhållande och med hänsyn till vad upplyst blivit om sökandenas skyldskap med Andrén och om deras ekonomiska ställning, har justitiekanslersämbetet icke något att erinra mot kammaradvokatfiskalens underdåniga hemställan i ärendet.»

Departements-
chefen.

Då kronan i förevarande fall torde äga danaarvsrätt, men de i ärendet förekomna omständigheter äro sådana, att ett efterskänkande av denna danaarvsrätt synes mig böra äga rum, får jag alltså hemställa,

att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kronans rätt till de danaarvsmedel efter banvakten Martin Andersson Andrén från Smedsbol i Holms församling, som inlevererats till statsverket, må, efter avdrag av det av kammaradvokatfiskalen uppburna aktoratsarvode, efterskänkas till förmån för änkan Alma Maria Svensk, född Andersson, i Väster Lövsta,

järnarbetaren Sven Efraim Skarps i Huskvarna hustru Maria Kristina Skarp, född Andersson, samt Karl Wiktor Wibäcks i Vittinge hustru Nanna Teresia Wibäck, född Andersson.

2) Den 3 augusti 1911 avled änkan Johanna Maria Maximiliana Nilsson, född Lindgren, från Sölvesborg. I instrumentet över den efter henne upprättade bouppteckningen uppgavs, att den avlidna icke efterlämnat kända stärbhusdelägare. Behållningen i boet uppgick till 2,029 kronor 55 öre.

*Danaarv efter
änkan
Johanna
Maria
Maximiliana
Nilsson, född
Lindgren.*

Sedan kammaradvokatfiskalsämbetet genom Kungl. Maj:ts befallningshavande i Blekinge län avfordrat vederbörande redovisning rörande kvarlåtenskapens efter änkan Nilsson förvaltning, har ämbetet för Kungl. Maj:ts och kronans räkning såsom danaarv uppburit ett belopp av 2,122 kronor 67 öre, vilka medel efter avdrag av advokatfiskalsämbetet tillkommande aktoratsarvode, 106 kronor 14 öre, för Kungl. Maj:ts och kronans räkning inestå å giroräkning i riksbanken.

Uti en den 17 december 1914 dagtecknad ansökning hava plåtslagarna Viktor Emanuel Häger och Waldemar Napoleon Häger samt Elin Vilhelmina Häger, alla i Hässleholm, jämte dagarbetaren Carl Gustaf Häger och Ellen Häger, båda i Karlskrona, anhållit, att Kungl. Maj:t och kronan måtte till deras förmån efterskänka sin rätt till danaarv efter änkan Nilsson. Såsom skäl för ansökningen hava sökandena andragit, att de vore systerbarnbarn till den avlidna och sålunda, därest de i tid framställt arvsanspråk, skulle kommit i åtnjutande av kvarlåtenskapen efter änkan Nilsson. Vid den underdåniga ansökningen voro därjämte fogade intyg av förste komministern i Karlskrona stadsförsamling Henning Johansson, utvisande att sökandena befunno sig i uppgivet skyldskapsförhållande till den avlidna samt att denna förutom den syster, från vilken sökandena härstammade, haft ännu en syster Clara Judith Josefina, om vilken emellertid ej lämnas annan uppgift än att hon föddes den 17 maj 1823 i Karlskrona stadsförsamling och den 9 november 1842 utflyttade till Amiralitetsförsamlingen i Karlskrona.

Över ansökningen har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Blekinge län avgivit infordrat utlåtande samt däri, under anförande av, att enär sökandena genom i ärendet företedda handlingar styrkt sig vara arvingar efter änkan Nilsson och, därest de i behörig tid anmält sig som arvsberättigade, skulle bekommit kvarlåtenskapen efter den avlidna, och då vidare arvsbeloppet i sökandenas ekonomiska ställning torde äga avse-

värd betydelse för dem, hemställt, att den gjorda ansökningen måtte bifallas.

På grund av remiss har jämväl kammaradvokatfiskalsämbetet inkommit med yttrande i ärendet och därvid på de av Kungl. Maj:ts befallningshavande anförda skäl förordat bifall till ansökningen samt förty hemställt, det täcktes Kungl. Maj:t till riksdagen avlåta proposition, i syfte att kronans rätt till ifrågavarande danaarvsmedel, efter avdrag dock av utav advokatfiskalsämbetet uppburet aktoratsarvode, måtte till sökandenas förmån efterskänkas.

Då jag på grund av vad sålunda förekommit finner skäligt, att på sökandena belöpande delar av kvarlåtenskapen efter den avlidna efterskänkas till deras förmån, hemställer jag,

att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kronans rätt till de danaarvsmedel efter änkan Johanna Maria Maximiliana Nilsson, född Lindgren, från Sölvesborg, som inlevererats till statsverket, må, efter avdrag av det av kammaradvokatfiskalen uppburna aktoratsarvode, efterskänkas till förmån för plåtslagarna Viktor Emanuel Häger och Waldemar Napoleon Häger samt Elin Vilhelmina Häger, alla i Hässleholm, ävensom dagarbetaren Carl Gustaf Häger och Ellen Häger, båda i Karlskrona, i den mån bemälda personer visa sig skola haft del i kvarlåtenskapen efter den avlidna, därest de i tid gjort sina arvsanspråk gällande.

*Danaarv efter
Charlotta
Augusta Ris-
berg.*

3) Den 30 juli 1914 avled omyndigförklarade Charlotta Augusta Risberg från Kvidinge. I instrumentet över den efter henne den 18 augusti samma år upprättade bouppteckningen uppgavs, att den avlidna ej efterlämnade kända stärbhusdelägare. Behållningen i boet uppgick till 730 kronor 35 öre.

Uti en den 15 februari 1915 dagtecknad ansökning har snickaren August Nydahl anhållit, att Kungl. Maj:t måtte till Nydahls förmån efterskänka sin rätt till danaarv efter Charlotta Augusta Risberg. Till stöd härför har sökanden åberopat innehållet i en vid ansökningen fogad, till Kungl. Maj:t ställd skrift från ordföranden i Kvidinge sockens kommunalnämnd, vari anförts i huvudsak följande.

Den avlidna, som under hela sin livstid saknat förståndets fulla bruk, hade under 35 år njutit vård och underhåll av sökanden och hans hustru mot en ersätt-

ning av endast 60 kronor för år. Då kostnaden för dem, vilka underhållits av socknens fattigvårdsinrättning, uppgått till omkring 250 kronor årligen för varje person, skulle följaktligen den avlidna, som ursprungligen haft ett kapital av omkring 2,000 kronor, för flera år sedan fallit fattigvården till last, ifall sökanden erhållit någorlunda skälig ersättning för sina av hennes underhåll föranledda kostnader. Vad sökanden genom danaarvets efterskänkande skulle erhålla vore blott en ringa ersättning för den uppoffring och välgörenhet han i så många år ådagalagt för en person, som på grund av sjukdom varit i behov av daglig tillsyn. Sökandens ekonomiska ställning vore dessutom icke bättre, än att han väl behöfde ifrågavarande medel.

Över ansökningsen har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kristianstads län avgivit infordrat utlåtande, varmed överlämnats ett av vederbörande kronofogde avgivet yttrande, däri uttalats, att makarna Nydahl, vilka voro gamla och i små omständigheter, syntes vara väl förtjänta att erhålla kvarlåtenskapen efter den avlidna.

För egen del tillstyrker även Kungl. Maj:ts befallningshavande ansökningsen.

På grund av remiss har kammaradvokatfiskalsämbetet inkommit med yttrande i ärendet, däri ämbetet förordar bifall till ansökningsen samt förty hemställer, det täcktes Kungl. Maj:t till riksdagen avlåta proposition, i syfte att kronans rätt till ifrågavarande danaarvsmedel måtte till sökandens och hans hustrus förmån efterskänkas, dock med förbehåll om advokatfiskalsämbetet tillkommande aktoratsarvode.

På grund av vad sålunda förekommit hemställer jag,

att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kronans rätt till danaarv efter Charlotta Augusta Risberg från Kvidinge må efterskänkas till förmån för snickaren August Nydahl därstädes; dock att av danaarvsmedlen skall till kammaradvokatfiskalen utgå aktoratsarvode enligt de för beräkning av sådant arvode gällande grunder.

4) Den 9 januari 1914 avled arbetaren Karl Wilhelm Lindgren från Eksjö. I instrumentet över den efter honom den 5 mars samma år upprättade bouppteckningen uppgavs, att den avlidne ej efterlämnat några kända stärbhusdelägare. Behållningen i boet uppgick till 1,306 kronor 28 öre.

*Danaarv efter
arbetaren
Karl Wilhelm
Lindgren.*

Uti en den 22 februari 1915 dagtecknad ansökningsen har skomakaren G. W. Hentzell i Eksjö anhållit, att Kungl. Maj:t måtte till Hentzells förmån

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 1 saml. 188 häft. (Nr 213.) 2

efterskänka sin rätt till danaarv efter Lindgren. Till stöd därför har sökanden anført, att han vore svåger till den avlidne, att han utan ersättning vårdat och skött denne under hans livstid, att Lindgren förklarar, att efter hans död sökanden skulle bekomma hans kvarlätenskap, samt att sökanden vore 77 år gammal och i torftiga omständigheter.

Medelst av vederbörande pastorsämbeten utfärdade intyg har sökanden styrkt sina uppgifter beträffande såväl sitt svågerskap till den avlidne som sin höga ålder och medellöshet, varjämte sökanden företett ett av tre personer under edsförpliktelse avgivet intyg, att han under den avlidnes livstid omsorsfullt vårdat och skött denne utan någon ersättning.

Över ifrågavarande ansökning har Kungl. Maj:s befallningshavande i Jönköpings län avgivit infordrat utlåtande, varmed överlämnats ett av magistraten i Eksjö avgivet yttrande.

I berörda yttrande har bland annat frambállits, att enligt ~~magistraten~~ från tillförlitligt håll tillhandakomna upplysningar sökanden och hans numera avlidna hustru, så länge hon levde, alltsedan Lindgrens hustrus år 1898 timade död — och på grund av hustru Lindgrens höga ålder även dessförinnan — ägnat Lindgren vård och skötsel.

Under hänvisning till detta yttrande har Kungl. Maj:ts befallningshavande för egen del tillstyrkt, att kronans rätt till danaarv efter Lindgren måtte varda till sökandens förmån efterskänkt.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som på grund av remiss jämväl avgivit yttrande i ärendet, har med hänsyn till vad däri förekommit förordat bifall till ansökningen samt förty hemställt, det täcktes Kungl. Maj:t till riksdagen avlåta proposition, i syfte att kronans rätt till ifrågavarande danaarvsmedel måtte till sökandens förmån efterskänkas, dock med förbehåll om advokatfiskalsämbetet tillkommande aktoratsarvode.

På grund av vad sålunda förekommit hemställer jag,

att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kronans rätt till danaarv efter arbetaren Karl Wilhelm Lindgren från Eksjö må efterskänkas till förmån för skomakaren Gustaf Wilhelm Hentzell i samma stad; dock att av danaarvsmedlen skall till kammaradvokatfiskalen utgå aktoratsarvode enligt de för beräkning av sådant arvode gällande grunder.

5) Den 13 november 1907 avled smeden Fredrik Holmström från Osterby i Haga socken av Stockholms län, efterlämnande såsom stärbhusdelägare sin hustru Anna Matilda Holmström, född Jansson, men icke några kända arvingar.

*Danaarv
efter smeden
Fredrik
Holmström.*

Enligt instrumentet över en den 7 december 1907 efter den avlidne upprättad bouppteckning uppgick behållningen i boet till 1,020 kronor 80 öre. Genom ett den 15 oktober 1893 dagtecknat inbördes testamente hade makarna Holmström förordnat, att den av dem, som den andre överlevde, skulle under sin livstid erhålla oinskränkt dispositionsrätt till allt vad som i boet funnes vid den andres död, samt att kvarlåtenskapen efter bäggederas död skulle tillfalla makarna Holmströms arvingar enligt lag.

Några arvingar till Fredrik Holmström hade, enligt vad kammaradvokatfiskalsämbetet inhämtat, icke inom natt och år efter Fredrik Holmströms död givit sig tillkänna.

Efter stämning å änkan Holmström till Stockholms läns västra domsagas häradsrätt yrkade advokatfiskalsämbetet att, som den lagliga tillkomsten av berörda testamente, som den 13 januari 1908 blivit vid häradsrätten bevakat, icke blivit genom testamentsvittnenas avhörande inför domstol styrkt, samt Fredrik Holmströms kvarlåtenskap, därest testamentet bleve ogiltigt förklarad, borde tillfalla Kungl. Maj:t och kronan såsom danaarv, det av makarna Holmström upprättade inbördes testamentet måtte, såsom ogiltigt, förklaras icke utgöra hinder för Kungl. Maj:t och kronan att tillträda kvarlåtenskapen efter Fredrik Holmström samt vederbörande förpliktas att till Kungl. Maj:t och kronan redovisa kvarlåtenskapen jämte ränta därå från Fredrik Holmströms dödsdag, den 13 november 1907.

Genom utslag den 14 april 1914 har häradsrätten dels förklarad omförmälda testamente icke, i vad änkan Holmströms rätt anginge, utgöra hinder för Kungl. Maj:t och kronan att tillträda kvarlåtenskapen efter Fredrik Holmström, dels ock förpliktat änkan Holmström att till Kungl. Maj:t och kronan redovisa Fredrik Holmströms kvarlåtenskap jämte ränta därå från Holmströms dödsdag den 13 november 1907, varjämte häradsrätten förpliktat änkan Holmström att med sex kronor gottgöra advokatfiskalsämbetet för dess ombuds resekostnad för inställelsen vid häradsrätten.

Någon verkställighet av berörda utslag har icke ägt rum.

Uti en den 28 september 1915 till Kungl. Maj:t ingiven ansökan har nu änkan Holmström anhållit, att Kungl. Maj:t måtte befria sökanden

från skyldighet såväl att redovisa kvarlåtenskapen efter hennes man som att till advokatfiskalsämbetet utgiva yrkad ersättning för inställelsen vid häradsrätten. Till stöd för ansökningen har anförts bland annat följande.

Sökanden, som vore 68 år gammal, orkeslös och sjuklig, skulle sakna möjlighet att försörja sig, om hon nödgades lämna från sig sin och sin mans ringa kvarlåtenskap. Kronans rätt till kvarlåtenskapen hade sin grund allenast i sökandens obekantskap med den lagliga behandlingen av ett testamente. Av den vid ansökningen fogade bouppteckning framginge, att besittningsrätten till den däri upptagna lägenheten Lindalen utginge år 1916, efter vilket år sökanden alltså vad bostaden beträffade vore hänvisad till socknens fattiggård. Skulle sökanden dessutom nu också lämna den lilla kontanta besparingen och husgerådet, bleve hon alldeles utblottad.

Över ifrågavarande ansökning har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms län avgivit infordrat utlåtande, däri nämnda myndighet under hänvisning till bilagt yttrande av kronofogden i orten tillstyrkt den gjorda framställningen. Kronofogden har i berörda yttrande vitsordat de i ansökningen lämnade uppgifterna.

På grund av remiss har jämväl kammaradvokatfiskalsämbetet yttrat sig i ärendet och därvid förordat bifall till ansökningen samt förty hemställt, det täcktes Kungl. Maj:t till riksdagen avlåta proposition, i syfte *dels* att kronans rätt till danaarv efter Fredrik Holmström måtte till sökandens förmån efterskänkas, *dels ock* att sökanden måtte befrias från utgivande av den kronan uti ovan omförmälda rättegång tillerkända inställesekostnad 6 kronor.

På grund av vad sålunda förekommit, hemställer jag,

att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kronans rätt till danaarv efter smeden Fredrik Holmström från Österby i Haga socken må efterskänkas till förmån för hans änka Anna Matilda Holmström, född Jansson, samt att änkan Holmström må befrias från utgivande av den kronan uti mot henne av kammaradvokatfiskalsämbetet anhängiggjord rättegång angående giltigheten av det utav makarna Holmström upprättade inbördes testamentet tillerkända gottgörelse för inställesekostnad sex kronor.

6) Den 2 december 1914 avled faktorn Erik Brink från Köping, efterlämnande såsom stärbhusdelägare änkan Anna Mathilda Brink, född Östman, men icke några kända arvingar. *Danaarv
efter faktorn
Erik Brink.*

Enligt instrumentet över en den 24 februari 1915 efter den avlidne förrättad bouppteckning uppgick behållningen i boet till 529 kronor 9 öre.

Några arvingar till den avlidne hade enligt vad kammaradvokatfiskalsämbetet inhämtat icke inom natt och år efter hans död givit sig tillkänna.

Uti en den 9 sistlidne februari till Kungl. Maj:t ingiven ansökan har nu änkan Brink anhållit, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå, att kronans rätt till danaarv efter hennes avlidne man måtte till förmån för henne efterskänkas.

Till stöd för den underdåniga ansökningen har anförts, att sökanden levde i små ekonomiska förhållanden.

Över ansökningen har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Västmanlands län avgivit infortrat utlåtande, däri nämnda myndighet under hänvisning till bilagt yttrande av magistraten i Köping tillstyrkt bifall till den gjorda framställningen. Magistraten har i berörda yttrande meddelat, att änkan Brink enligt vad magistraten inhämtat icke ägde andra tillgångar än 1,714 kronor inestående i bank och ett lösörebo, värderat till omkring 350 kronor, samt att sökanden, som lede av reumatisk verk i båda händerna, vore oförmögen att genom eget arbete förtjäna sitt uppehälle.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som på grund av remiss jämväl avgivit yttrande i ärendet, har därvid förklarat sig anse ansökningen förtjänt av bifall samt förty hemställt, det täcktes Kungl. Maj:t till riksdagen avlåta proposition, i syfte att kronans rätt till danaarv efter Erik Brink måtte till sökandens förmån efterskänkas, dock med förbehållen rätt för advokatfiskalsämbetet till aktoratsarvode å de efterskänkta danaarvsmedlen, vilka i betraktande av att halva behållningen i boet utgjorde änkans giftorätt uppginge till 264 kronor 55 öre.

På grund av vad sålunda förekommit hemställer jag,

att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kronans rätt till danaarv efter faktorn Erik Brink från Köping må efterskänkas till förmån för hans änka Anna Mathilda Brink, född Östman;

dock att av danaarvsmedlen skall till kammaradvokatfiskalen utgå aktoratsarvode enligt de för beräkning av sådant arvode gällande grunder.

Vad föredragande departementschefen i förestående sex danaarvsärenden hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition till riksdagen avlätas av lydelse, bilaga litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

G. Hultman.
